KONTROLLIARUANNE

30.08.2002 nr 2-5/02/52

Riigikontrolli arvamus Haridusministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2002

Sisukord

SISSEJUHATUS 4

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD 5

2. ARVAMUS HARIDUSMINISTEERIUMI 2001. A RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA 2001. A EELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA 7

3. MUUD TÄHELEPANEKUD 11

4. HARIDUSMINISTEERIUMI SEISUKOHAD 12

5. RIIGIKONTROLLI KOMMENTAARID HARIDUSMINISTEERIUMI SEISUKOHTADELE 13

HARIDUSMINISTEERIUMI VASTUSKIRI 14

Sissejuhatus

Oleme kontrollinud Haridusministeeriumi 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 6. detsembri 2001 määrusest nr 105 “2001.a. aastaaruande koostamine esitamine ja kinnitamine”. Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud riigieelarve seaduse[1] § 46 lõikes 1.

Haridusministeeriumi 2001. a majandustegevuse auditi viisime läbi ajavahemikul 08. aprill kuni 13. mai 2002 vastavalt Riigikontrolli 2002. aasta tööplaanile.

Audit viidi läbi koostöös Haridusministeeriumi siseauditi osakonnaga. Oleme tutvunud siseauditi poolt koostatud lõpparuandega nõustume täielikult selles esitatud tähelepanekutega. Riigikontrolli ja siseauditi poolt läbiviidud auditi objekt ja ulatus olid samad, seetõttu oleme kasutanud siseauditi tähelepanekuid ka käesoleva kontrolliaruande koostamisel

Auditit juhtis finantsaudit osakonna auditijuht Tõnis Saar, töögrupis osalesid audiitor Merike Starovoitov ja nooremaudiitor Kristel Kerson.

[1] Riigieelarve seadus 09.06.1999

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse § 47 lõige 2 kohaselt kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta. Nimetatud kohustuse täitmiseks teostab Riigikontroll majanduskontrolli (auditeid) asutuste ja isikute üle vastavalt Riigikontrolli seadusele § 7. Riigikontrolli majanduskontrolli (auditi) ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduses § 6.

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses § 6 lg 2 loetletud ülesandeid on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Haridusministeeriumi 2001. aasta aastaaruande ning 2001. aasta eelarve täitmise aruande kohta. Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- Kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti.
- Kas varad on tegelikult Haridusministeeriumi omad ja võlad Haridusministeeriumi kohustused.
- Kas varad ja kohustused tegelikkuses eksisteerivad.
- Kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud.
- Kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus.
- Kas Haridusministeeriumi raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale, ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutusetele.
- Kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud Riigikogu tahtega kooskõlas.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut käesoleva auditi tulemusena ei anta, kuid tuuakse välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[2] auditeerimisstandarditega. Nimetatud standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ja eelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja eelarve täitmise aruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks Haridusministeeriumi raamatupidamise aastaaruande ja eelarve täitmise aruande kohta.

[2] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all (Tõlkija märkus)

1.4. Vastutus aruande õigsuse ja aruande aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruandes kajastuva informatsiooni õigsuse eest vastutavad minister Mailis Rand (kuni 28.01.2002 Tõnis Lukas) ja kantsler Peep Ratas.

Ministri vastutus:

- Minister valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[3].
- Minister tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[4].
- Minister kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatud riigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad[5].
- Minister ja raamatupidamise eest vastutav isik kinnitavad oma allkirjaga ministeeriumi ning selle valitsemisala koondaastaaruande õigust[6].

Kantsleri vastutus:

- Kantsler juhib ministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tegevust ja korraldab ministeeriumi asjaajamist[7].
- Kantsler korraldab riigivara kasutamist ministrilt saadud volituste piirides kooskõlas riigivaraseadusega[8].

Haridusministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga[9] kinnitanud kantsler Peep Ratas ja pearaamatupidaja Margit Pado.

[3] VV seadus §-d 49 ja 95
[4] VV seadus § 49
[5] Riigieelarve seadus § 35 lg 2
[6] Rahandusministri 06.12.2001 määrus nr 105 § 4 lg 3
[7] VV seadus § 53 lg 1
[8] VV seadus § 53 lg 9
[9] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105

2. Arvamus Haridusministeeriumi 2001. a raamatupidamise aastaaruande ja 2001. a eelarve täitmise aruande kohta

2.1. Märkused:

2.1.1. Nõustume Haridusministeeriumi siseauditi poolt tehtud tähelepanekuga, et ministeeriumi raamatupidamises puudub raamatupidamisseaduse nõuetele[10] vastav päevaraamat ning seetõttu ei ole seosed algdokumentide ja raamatupidamise vahel alati jälgitavad.

Raamatupidamise jälgitavust raskendab ka asjaolu, et algdokumentidele ei märgita raamatupidamislausendeid ning raamatupidamises puuduvad õiendid (algdokumendid) sisemiste kannete, paranduskannete, lõpetamiskannete ja kulumi arvestuse kohta. Sellest tulenevalt ei ole raamatupidamislausendid majandustehingut tõendavate algdokumentidega alati võrreldavad ja aastaaruanne ei pruugi kajastada ministeeriumi majandusseisu ja tulemust adekvaatselt. Me ei saa kindlad olla, et kõik ministeeriumi majandustehingud kajastuvad aruandes. See on vastuolus raamatupidamise seadusega[11].

2.1.2. Ministeeriumi bilansis ei ole 31.12.2001 seisuga kohustustena kajastatud laekunud, kuid ülekandmata eelarvelisi vahendeid, mis asuvad Haridusministeeriumi pangakontodel kokku summas 937 715 krooni:

- Sellest summast 693 320 krooni on näidatud kapitalis kirjel "fondid ja reservid", mis on ministeeriumi selgitusel eraisikute annetus aastast 1994. Kuna auditi käigus ei selgunud, milleks nimetatud summa on annetatud, oleme seisukohal, nimetatud summa sihtotstarve ja päritolu tuleks välja selgitada. Kui sihtotstarvet ei ole võimalik määratleda, on tegemist riigieelarve tuluga, mis tuleks kajastada kohustusena riigieelarve ees ning kanda riigieelarvesse.

- Ülejäänud vahendid on laekunud õppelaenude tagasinõudmisest, intressidest ja majandustegevusest. Rahandusministri määruse[12] kohaselt oleks tulnud need kanda üle kas Maksuametile või riigieelarvesse hiljemalt 28.12.2001. Nimetatud summad ei ole aastaaruandes kajastatud ka kohustusena.

2.1.3 Telefonikeskjaama MERIDIAN soetusmaksumusse on arvestatud kapitalrendi intress summas 232 560 krooni. Kapitalirendi intress arvestatakse perioodikuluna, mis ei suurenda põhivara soetusmaksumust.

2.2. Riigikontrolli arvamus

Riigikontroll on arvamusel, et

- **arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktides 2.1.1 kuni 2.1.3 kirjeldatud asjaolude võimalik mõju, on Haridusministeeriumi raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2001, mis näitab Haridusministeeriumi 2001. a tulemiks kahjumit 1 308 904 krooni ja bilansimahuks 31.12.2001 seisuga 25 114 987 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 06.12.2001 määrusega nr 105 "2001. a raamatupidamise aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine";**

[10] Raamatupidamise seadus §11
[11] Raamatupidamise seadus § 7 lg 2 ja §11 ja §14
[12] Rahandusministri 01.03.2001. a määrus nr 27

- **2001. a riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Haridusministeeriumi 2001. aasta kassakuludeks 1 161 411 050 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seadusega[13] ja 2001. aasta riigieelarvega[14].**

2.3. Raamatupidamisarvestust ja eelarvevahendite kajastamist puudutavad tähelepanekud, mis aastaaruande ega eelarve täitmise aruande õigsust ei mõjuta summade ebaolulisuse tõttu

2.3.1 Vabariigi Valitsuse 17.01.2001. a määrusega nr 18, millega kinnitati majanduskulude jaotus, kehtestati Haridusministeeriumi palgakuludeks 9 240 000 krooni. Ministeerium on tegevuskulude arvelt maksnud töötasu tegelikult 11 849 163 krooni. Lisaks on teiste eelarve allikate arvelt (va tulemustasu) makstud töötasu 3 524 076 krooni. Informatsioon teiste allikate arvelt makstud töötasu kohta kajastub ka ministeeriumi raamatupidamise aastaaruande lisas. Oleme seisukohal, et see on vastuolus nii nimetatud määrusega kui ka 2001. a riigieelarve seadusega.

2.3.2 Ministeeriumi käive käibemaksuseaduse mõistes on aastas üle 250 000 krooni. Käibemaksu seaduse § 7 lg 1 kohaselt oleks ministeerium pidanud ennast registreerima käibemaksukohustuslaseks ja tasuma esitatavatelt arvetelt käibemaksu.

2.3.3 Tulenevalt majandusüksuse printsiibist peab ministeeriumi aastaaruanne kajastama ainult ministeeriumi enda ja mitte valitsemisala asutuste tulusid ja kulusid. Auditi tulemusena täheldasime, et ministeeriumi aruandes on kajastatud ka Haridusministeeriumi Raamatupidamisbüroole esitatud arved trükiste eest.

2.3.4 Pangakontode võrdlemisel raamatupidamise andmetega selgus, et bilansis ei kajastu üks pangakonto summas 283 krooni. Pearaamatupidaja ei olnud teadlik konto olemasolust

2.3.5 Rahandusministri 06.12.2001. a määrusega nr 105 on kehtestatud, et pikaajalisi finantsinvesteeringuid tuleb kajastada nende soetusmaksumuses, st väärtuses, millega nad arvele võeti[15]. Seejuures suurendatakse investeeringu summat vaid täiendava investeeringu tegemisel. See on vastuolus head raamatupidamistavaga, mida järgides tuleks pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastades kasutada kapitaliosaluse meetodit[16]. Riigikontroll on teadlik, et Rahandusministeeriumi juures tegutsev riigiraamatupidamise ümberkorraldamise komisjon tegeleb ka antud vastuolu lahendamisega. Sellele vaatamata tahame tähelepanu juhtida, et kuni uute juhtnööride rakendumiseni ei anna Haridusministeeriumi bilanss õiget ja õiglast ülevaadet riigi osalusega äriühingute aktsiate ja osade kohta.

Haridusministeerium on kapitaliosaluse meetodist lähtudes 2001. aastal alla hinnanud investeeringu AS-i Imanta Hariduskeskus, mis on olnud pidevalt kahjumis.

Kapitaliosaluse meetodit ei ole rakendatud AS Cybernetica puhul. Antud investeeringu osakaal Haridusministeeriumi bilansimahust on kokku 72 % (summas 18 mln krooni).

2.3.6 Raamatupidamises registreeritakse kõik väljastatud arved ühtses þurnaalis, mida raamatupidamisbüroo peab ühiselt kõigi asutuste kohta kellele osutatakse raamatupidamisteenust. Žurnaalis registreeritud arvete numeratsioon ei ole järjepidev. Samuti leidsime auditi käigus väljastatud arveid, mis ei olnud raamatupidamises tuludena kajastatud ning laekumisi mille kohta arvet ei olnud väljastatud. Seetõttu ei saa me olla

[13] Riigieelarve seadus 09.06.1999
[14] Seadus "2001. a riigieelarve"
[15] Rahandusministri 06.12.2001. a määruse nr 105 "2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine" § 20 lg 2
[16] Raamatupidamise seadus § 28 lg 2

kindlad, et ministeeriumi aruanne kajastab kõiki ministeeriumi majandustehinguid ja kõik majandustehingud mis aruandes kajastuvad on ministeeriumi omad.

2.3.7 Ministeerium rendib Tallinna Kesklinna Valitsuselt büroopinda Endla 4 asuvas hoones, mida renditakse allrendi korras kasu saamata edasi. Haridusministeerium ei kajasta nimetatud tehinguid ei tuludes ega kuludes.

2.3.8 Ministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjade kohaselt kinnitab põhivara mahakandmise akti kantsler. Auditi tulemusena selgus, et see nii ei ole. Põhivara kanti maha nii asekantsleri kui ka üldosakonna kinnitusel. Oleme seisukohal, et vastavad ametnikud on oma volitusi ületanud ning viitab olukorrale, kus põhivara on võimalik maha kanda ilma juhtkonna teadmata.

2.3.9 Puhkusereservi kohustuse (31.12.2001 seisuga summas 711 000 krooni) arvestuses esinesid järgmised puudused:

- puhkusepäevade arvestuses esinesid vead
- keskmise palga arvestamisel ei võetud aluseks kõiki viimase kuue kuu jooksul teenistujatele väljamakstud tasusid. Puhkusetasu arvestamise nõuded on kehtestatud "Puhkusetasu arvutamise korras"[17], mille järgi päevatasu on töötaja teenitud palga kuue kalendrikuu keskmine, mis koosneb põhipalgast, lisatasudest, preemiast ja juurdemaksetest. Eelnimetatud kord hakkas kehtima alates 01.01.2002. Kuna aga puhkusetasud, mis on 31.12.2001 seisuga töövõtjatele võlgu, makstakse neile välja peale 01.01.2002, oleks puhkusetasude reservi arvestamisel tulnud lähtuda just sellest korrast.
- reservis ei kajastu töötuskindlustusmaksu kohustus.

2.4. Ettepanekud

2.4.1 Viia Haridusministeeriumi raamatupidamisarvestus vastavusse raamatupidamisseaduses ja rahandusministri määruses sätestatud nõuetega

2.4.2 Inventeerida bilansikirje “Fondid ja reservid” ning viia sisse parandused vastavalt punktis 2.1.2 tehtud märkusele

2.4.3 Kajastada kohustusena riigieelarve ees õppelaenude tagasinõudmisest, intressidest ja majandustegevusest laekunud vahendid

2.4.4 Viia sisse parandus telefonikeskjaama soetusmaksumuse osas vastavalt punktis 2.1.3 toodud märkusele

2.4.5 Registreerida Haridusministeerium käibemaksu seaduse § 7 lg 1 kohaselt käibemaksukohustuslaseks.

2.4.6 Seada sisse ministeeriumi poolt esitatavat arvete osas eraldi arvestus, järgida järjepideva numeratsiooni kasutamist ja seada sisse sisemine kontrolliprotseduur, et tagada kõikide arvete õigeaegne esitamine ja kajastamine raamatupidamisarvestuses.

2.4.7 Kajastada ministeeriumi poolt renditud pindadega seotud majandustehingud ministeeriumi raamatupidamises.

[17] Vabariigi Valitsuse 23.08.2001. a määrus nr 278

2.4.8 Järgida põhivara mahakandmise puhul kehtestatud sise-eeskirjades sätestatud volitusnormidest.

2.4.9 Puhkusereservi arvutamisel lähtuda "Puhkusetasu arvutamise korras"[18] kehtestatud nõuetest, samuti kajastada reservis ka töötuskindlustusmaksu kohustus.

[18] Vabariigi Valitsuse 23.08.2001. a määrus nr 278

3. Muud tähelepanekud

3.1 Olulisemad tähelepanekud:

Haridusministeeriumi majandustehingute õiguspärasuse ning finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut andmata toome välja järgmised olulisemad tähelepanekud:

3.1.1 Haridusministeerium korraldas OÜ-ga KL Consult Õigusbüroo ja AS-ga Winther, Murr & Brand riigihanke ja sõlmis hiljem lepingud käibemaksu võrra suuremas summas. Juhime tähelepanu, et see on vastuolus riigihanke seaduse § 2 lg 7-ga, mille puhul tuleb riigihanke maksumuseks märkida maksumus koos käibemaksuga. Ministeerium on ettevõtetele üle riigihanke summa maksnud 315 307 krooni.

3.1.2 Ministeeriumi eelarveväliste pangakontode käive oli aasta jooksul 14 mln krooni. Enamus sellest summast on makstud ministeeriumi tegevuskuludeks, mis hiljem taastati riigieelarvest. Me ei saa seda pidada õigeks, kuna kassalise teenindamise eeskirja[19] kohaselt teostatakse riigieelarvest väljamakseid ainult Riigikassa kontsernikontode kaudu.

3.1.3 Sakala 23 hoone ruume kasutas 2001. a sügisel tasuta Tallinna 21. Keskkooli poistekoor. Selle kohta puudus teadmine raamatupidamisbüroos ning sellekohast lepingut ministeerium sõlminud ei ole. Üldosakonna kommentaaride kohaselt on tegemist toetusega Eesti koorilaulu arenguks. Meile jäi arusaamatuks kelle volitusel nimetatud tehing aset leidis kuna sellekohast dokumentatsiooni meile ei esitatud.

3.1.4 AS Imanta Hariduskeskuse omakapital on alla äriseadustiku §-s 301 kehtestatud piirmäära. Imanta Hariduskeskuse omakapital kokku seisuga 31.12.2000. a oli 1 399 152 krooni, mis on vähem kui pool aktsiakapitalist (7,2 miljonit). Vastavalt äriseadustikule peab aktsiaseltsi üldkoosolek sellisel juhul otsustama omakapitali muutmise, aktsiaseltsi lõpetamise, ühinemise, jagunemise või ümberkujundamise.

3.2 Ettepanekud

Riigikontroll teeb Haridusministeeriumile järgnevad ettepanekud:

3.2.1 Lähtuda läbiviidud riigihangete tulemusena sõlmitud lepingute puhul riigihanke seaduse § 2 lg 7 kehtestatud nõuetest.

3.2.2 Lähtuda väljamaksete tegemisel kassalise teenindamise eeskirjas[20] sätestatud nõuetest, mille kohaselt teostatakse riigieelarvest väljamakseid ainult Riigikassa kontsernikontode kaudu.

3.2.3 Kutsuda kokku AS-i Imanta Hariduskeskus üldkoosolek ja otsustada AS-i omakapitali vastavusse viimine lähtuvalt äriseadustiku §301 kas omakapitali muutmise, aktsiaseltsi lõpetamise, ühinemise, jagunemise või ümberkujundamise teel.

[19] Rahandusministri 17.11.2001. a määrus nr 91 ja enne seda kehtinud 23.12.1999. a määrus nr 110
[20] Rahandusministri 17.11.2001. a määrus nr 91 ja enne seda kehtinud 23.12.1999. a määrus nr 110

4. Haridusministeeriumi seisukohad

Haridusminister Mallis Rand on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[21]:

- Tähelepanek 2.1.1. Ei nõustu täielikult. Haridusministeerium on seisukohal, et kasutusel olev päevaraamat vastab raamatupidamise seaduse § 11 lg 2 ja 3 toodud tingimustele. Raamatupidamisõiendid sisemiste ja paranduskannete kohta on koostatud ja nõudmisel Riigikontrollile esitatud. Ministeerium nõustub, et algdokumentidele kantud raamatupidamislausendid ei ole piisavalt informatiivsed.

- Tähelepanek 2.1.2. Haridusministeeriumi selgituse kohaselt on tegemist eraisiku annetusega hariduse arenguks 1994 aastast ja sellekohased materjalid on esitatud Riigikontrollile varasemate auditi raames 1997 aastast. Ministeerium nõustub märkusega õppelaenude tagasinõudmisest laekunud vahendite kandmisest riigieelarvesse.

- Tähelepanek 2.1.3. Nõustub. Haridusministeerium viib sisse vastavad parandused.

- Tähelepanek 2.3.1. Ei nõustu. Haridusministeerium on seisukohal, et tegevuskulude arvelt makstud töötasu on kooskõlas Tartu projekti eelarvega ning eelarve klassifikatsiooniga.

- Tähelepanek 2.3.3. Haridusministeeriumi selgituste kohaselt on tegemist ministeeriumi trükiste müügiga, mille eest esitati arved ekslikult raamatupidamisbüroo nimel. Raha laekus ministeeriumi kontole.

- Tähelepanek 2.3.5. Nõustub. Haridusministeeriumil puudusid aastaaruande koostamise ajal andmed AS Cybernetica kohta ja seetõttu ei olnud võimalik kapitaliosaluse meetodit rakendada.

- Tähelepanek 2.3.6. Nõustub. Haridusministeerium muudab töökorraldust.

- Tähelepanek 2.3.7. Kuni aastani 2004 on Haridusministeeriumil soodustingimustel rendileping Tallinna Kesklinna Valitsusega aadressil Endla 4. Valdav osa rendipinnast on antud allrendile hallatavatele asutustele, nagu Keeleinspektsioon, HM Raamatupidamisbüroo. Rendileping ministeeriumi ja Tallinna Kesklinna Valitsuse vahel sõlmiti hallatavate asutuste ruumiprobleemi lahendamiseks, mitte kasusaamise eesmärgil. Nimetatud asutuste poolt tasutud koondarve osad kajastuvad ministeeriumi kulude vähendusena.

- Tähelepanek 2.3.8. Nõustub.

- Tähelepanek 2.3.9. Nõustub.

- Ettepanek 2.4.5. Ministeerium on oma töö ümberkorraldanud selliselt, et tegevustest, millistest tuleneb maksustatav käive, on loobutud või on tegevused üleantud Riigivara Haldusbüroole, kes on ka seadusest tulenevalt käibemaksukohustuslasena registreeritud.

- Tähelepanek 3.1.2. Haridusministeerium põhjendab, et ministeeriumi tegevuskulude tasumine eelarveväliselt pangakontolt oli tingitud erandlikest kiireloomulistest maksetest, et tagada ministeeriumi häireteta töö ja mitte kahjustada asutuse mainet. Riigikassa eeskirjast tulenevat 3 tööpäeva polnud võimalik nimetatud makseid ootel hoida.

[21] Haridusministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 14-15

5. Riigikontrolli kommentaarid Haridusministeeriumi seisukohtadele

- Tähelepanek 2.1.1. Nõustume, et arvestust peetakse mitmes eraldi registris. Samas leiame, et viidatud registrite väljatrükid ei sisalda raamatupidamise seaduse § 11 lg 2 toodud rekvisiite. Meile esitatud väljatrükkidel puudusid näiteks tehingu vastaskontod ja majandustehingu lühikirjeldus. Selgituste kohaselt on need võimlik esitada teiste väljatrükkide põhjal, kuid programm ei võimalda ühtset ja kõiki nõutud rekvisiite sisaldavat väljatrükki.

  Samuti ei olnud kõikidele lausenditele lisatud majandustehingu lühikirjeldust ning meile esitatud kuluarvetele ei ole märgitud dokumendi numbrit. Selle tulemusena on äärmiselt raske raamatupidamise väljatrükke viia kokku algdokumentidega.

  Meile esitatud selgituste kohaselt ei ole kõikide sisemiste kannete kohta õiendit koostatud. Näiteks hankijate registri negatiivsete saldode manuaalsel kandmisel pearaamatusse.

- Tähelepanek 2.1.2. Kuna tegemist on sihtfinantseerimisega tuleks see kajastada kohustusena. Samuti tuleks vahendid eesmärgipäraselt kasutada või kanda riigieelarvesse. Meile on selgusetu, miks 1994. aastal saadud annetust ei ole hariduse arenguks kasutatud.

- Tähelepanek 2.3.1. Töötasu suurem kulutamine on vastuolus Vabariigi Valitsuse 17.01.2001. a määrusega nr 18. Samuti kajastatakse 2001. a riigieelarve täitmise aruandes töötasukuluna tegelikust väiksemat summat.

- Tähelepanek 2.3.7. Me ei saa pidada õigeks kulude vähendamist. Soovitame kajastada esitatud arveid tuludena ning tehtud kulusid kuludena.

- Tähelepanek 3.1.2. Riigikontroll ei nõustu toodud põhjendusega, viidates teiste riigiasutuste võimele planeerida oma rahavoogusid ilma eelarveväliseid pangakontosid kasutamata. Ministeeriumi eelarve väliselt pangakontolt makstud ja hiljem eelarvest taastatud kulud on näiteks: trükised, töötasu, varakindlustus ja kommunaalmaksed.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Haridusministeerium

Pr. Kaie Karniol
Riigikontroll

17.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/1242
26.07.2002 nr 10.1.-3/02/4665

Selgituseks Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõu kohta.

Täname Riigikontrolli meeldiva koostöö ja asjakohaste ettepanekute eest, ning esitame omapoolse arvamuse.

Eelnõu punkt 2.1.

Ministeeriumi raamatupidamises on kasutusel päevaraamat, mis vastab Raamatupidamisseaduse §11 (3) tingimustele - ühtse päevaraamatu (žurnaali) asemel on mitu spetsialiseeritud kronoloogilist registrit, milliste rekvisiidid on kooskõlas Raamatupidamisseaduse §11 (2) nõuetega.
Raamatupidamisõiendid sisemiste- ja paranduskannete kohta on koostatud ja nõudmisel Riigikontrollile esitatud.
Nõustume, et algdokumentidele kantud raamatupidamislausendid ei ole piisavalt informatiivsed.

Eraisiku annetus 1994 aastast on sihtotstarbelisena tehtud hariduse arenguks ja andmed nii annetaja kui ka annetuse otstarbe kohta edastatud Riigikontrollile varasemate auditite raames alates 1997 aastast.

Nõustume märkustega õppelaenude tagasinõudmisest laekunud vahendite kandmisest riigieelarvesse ja telefonikeskjaama MERIDIAAN soetusmaksumusest, ning teeme vastavad parandused.

Eelnõu punkt 2.3.

Tegevuskulude arvelt on tasutud töötasu kooskõlas Tartu projekti eelarvega. Vastavalt riigieelarve klassifikatsioonile sisaldub töötasu tegevuskuludes. Töötasusid on makstud hariduse arenguks tehtavate kulude arvelt lähtuvalt otstarbekusest vastavalt tööettevõtu lepingutele (näiteks riigieksamite apellatsiooni komisjonide liikmetele) ja Haridusministri käskkirjadele (näiteks TKN liikmed, aastaõpetajad jne.). Nimetatud töötasukulud olid ministeeriumi eelarves ka vastavalt planeeritud.

Ministeerium on 2001 aastal oma töö ümberkorraldanud selliselt, et tegevustest, millistest tuleneb maksustatav käive on loobutud või on tegevused üleantud Riigivara Haldusbüroole, kes on ka seadusest tulenevalt käibemaksukohuslasena registreeritud.

Munga 18, 50088 TARTU www.hm.ee Tel [07] [illegible] hm@hm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
23.07.02 2-7.1-FA/02/1242-2

Ekslikult on üksikuid trükiste arveid väljastatud Haridusministeeriumi Raamatupidamisbüroo nimega, kuigi tegemist oli ministeeriumi trükiste müügiga ja raha laekus Haridusministeeriumi kontole.

Pikaajalistest finantsinvesteeringutest oleme tulenevalt kapitaliosaluse meetodist kajastanud AS Imanta Hariduskeskuse aktsiaid, aastaaruande koostamise ajaks puudusid meil andmed, mis võimaldaksid sama meetodit rakendada AS Cybernetica puhul.

Ühtne müügiarvete numeratsioon viidi sisse selgitamata laekumiste vähendamiseks, viitenumbrita arvete laekumiste kontrolli hõlbustamise eesmärgil. Muudame töökorraldust.

Kuni aastani 2004 on Haridusministeeriumil soodustingimustel rendileping Tallinna Kesklinna Valitsusega aadressil Endla 4. Valdav osa rendipinnast on antud allrendile hallatavatele asutustele, nagu Keeleinspektsioon, HM Raamatupidamisbüroo. Rendileping ministeeriumi ja Tallinna Kesklinna Valitsuse vahel sõlmiti hallatavate asutuste ruumiprobleemi lahendamiseks, mitte kasusaamise eesmärgil. Nimetatud asutuste poolt tasutud koondarve osad kajastuvad ministeeriumi kulude vähendusena.

Põhivara mahakandmisel ja puhkusereservi arvutamisel lähtume edaspidi Teie ettepanekutest.

Eelnõu punkt 3.1.

Ministeeriumi tegevuskulude tasumine eelarveväliselt pangakontolt on tingitud erandlikest kiireloomulistest maksetest, et tagada ministeeriumi häireteta töö ja mitte kahjustada asutuse mainet. Riigikassa eeskirjast tulenevat 3 tööpäeva polnud võimalik nimetatud makseid ootel hoida.

Meeldivat koostööd soovides.

Lugupidamisega

Mailis Rand
Minister

Margit Pado (0)662 0781